

FINNS DET NÅGON KORRELATION MELLAN POLISYRKET OCH SJÄLVMORD?

- En innehållsbaserad analys av polisyrket och självmord från polisens informationsregister

Elin Sund

08/2017

Referat

Författare		Examen
Elin Sund		Polis (YH)
Publikationens namn		Offentlighetsgrad
Finns det någon korrelation mellan polisyrket och fullbordade självmord?		Offentlig
Handledare		Lärdomsprovets form
Johan Pawli		Undersökande lärdomsprov
Referat		
<p>Det här examensarbetet är avsett för alla som är intresserade och/eller vill veta mer om ämnet självmord och korrelationen mellan självmord och polisyrket. Syftet med examensarbetet var att utreda om polisyrket och självmord har något samband. Ett underliggande mål var att informera om fenomenet självmord och hur det kan ta sig i uttryck i polisyrket.</p> <p>Som undersökningsmetod har jag använt mig av en öppen innehållsanalys med styrda forskningsfrågor. Jag arbetade på ett abduktivt sätt med informationsinsamlingen. I teoridelen i min undersökning har jag utgått från olika böcker som behandlar terminologi gällande fenomenet självmord och om poliskulturen och vad som ingår i polisyrket.</p> <p>Resultatet i min undersökning tyder på att det möjligen kan finnas viss korrelation mellan polisyrket och självmord. Statistiskt sett är siffran låg, men i de anmälningar där poliser begått självmord identifierade jag markörer som kunde korreleras till orsaker varför personer begår självmord.</p>		
Sidantal	Månad och år då granskningen skett	Lärdomsprovets kod (OPS)
39 sidor	Augusti 2017	YH2017LDP
Nyckelord		
Polisyrket, självmord, dödsorsaksutredning, statistik		

Abstract

Author		Degree
Elin Sund		Polis (YH)
Name of the publication		Publicity degree
Finns det någon korrelation mellan polisyrket och fullbordade självmord?		Public
Supervisor		The thesis is a:
Johan Pawli		Theoretical thesis
<p>Abstract</p> <p>This thesis is meant for all who are interested and/or want to know more about the topic suicide and the correlation between suicide and the police profession. The purpose with this thesis was to analyze if the police profession and suicide have a correlation. An underlying goal was to inform about the phenomena suicide and its display in the police profession.</p> <p>The thesis is based on an open content analysis with controlled research questions. I worked in an abductive way with the collection of the material. I have collected the material from different books in the theory division of my thesis that tangents the terminology of the phenomena suicide and police culture and what the police work contain.</p> <p>The outcome of my thesis indicates that there is a possible connection between the police profession and suicide. The number low statistically, but in the reports where police officers have committed suicide did I identify indicators that could correlate to causes why people commit suicide.</p>		
Number of pages	Month and year, when the review took place	Thesis code (OPS)
39 pages	August 2017	YH2017LDP
Keywords		
Police profession, suicide, cause of death investigation, statistics		

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställning	2
1.2 Avgränsning	2
1.3 Tidigare forskning	3
1.4 Etiska principer	5
1.5 Reliabilitet och validitet.....	7
1.6 Disposition	8
2 Själv mord	10
2.1 Själv mord som psykologiskt fenomen	10
2.2 Möjliga dödsorsaker	11
2.2.1 Individuella riskfaktorer	11
2.2.2 Isolering och relationer.....	14
3 Polisen	15
3.1 Polisycket	15
3.2 Poliskultur	17
4 Diverseanmälan om dödsfall	19
5 Kombinerad innehållsbaserad analys som undersökningsmetod	21
5.1 Metodbeskrivning.....	21
5.2 Statistik om polisens självmord	24
6 Resultat.....	25
6.1 Beskrivning av resultatet	25
6.2 Nyckelord.....	25
7 Slutdiskussion	28
Referenser.....	31
Bilagor och figurer.....	34

1 INLEDNING

Själv mord har genom tiderna varit ett tabubelagt ämne som sällan har syns till i olika nyhetskanaler. Enligt världshälsoorganisationen WHO:s uppskattning begår ungefär 1 miljon människor årligen i världen i självmord. Det här betyder att självmord begås ungefär var 40:e sekund skriver Outi Hakola, Sari Kivistö och Virpi Mäkinen (2014) i boken *Kuoleman kulttuurit Suomessa*¹. I Finland begick 731 självmord år 2015, vilket är över hälften minde än år 1990, då 1512 personer begick självmord (Statistikcentralen, 2017). Utvecklingsriktningen är nedåtgående, men mycket förebyggande arbete kunde fortfarande göras gällande självmord. Själv mord har en inverkan på familjen, vänner och samhället, och är förödande och långtgående, även länge efter att människor som är nära för dem har tagit sina egna liv.

År 1986 startade ett projekt i Finland, där tanken var att skildra finländska självmord och hitta medel för att förebygga dessa. Målet var att minska på antalet begångna självmord och dra ner på självmordsdödligheten. I projektet undersöktes i efterhand alla självmord som hade begåtts inom ett år. Som resultat av undersökningen gavs förebyggande verksamhetsinformation ut, om hur man skall fungera med en person som är i självmordsfara, till skolor, församlingar, polisen och social- och hälsovården. (Lönnqvist, Aro, Marttunen, 1993).

I mitt examensarbete har jag analyserat polisens dokumenterade diverseanmälningar om självmord. Analysen innehåller statistik, för att undersöka om polisyrket och självmord går att korrelera. Därtill har jag också behandlat variablerna depression eller tidigare självmordsförsök, ålder och tillvägagångssätt och om det nämndes något om rusmedel eller alkohol. Jag har valt detta ämne, eftersom det väckte mitt intresse i samband med en utbildning i teknisk undersökning vid Polisyrkeshögskolan. Under min fältpraktik på Vasa huvudpolisstation under sommaren 2016 fick jag vara med på sådana uppdrag där någon medborgare hade försökt begå självmord.

Ämnet är aktuellt att belysa i ett samhälle där polisens resursbrister och arbetspress konstant accelererar och indirekt kan medföra *psykiska problem* eller rentav *själv mordstankar*. Inom polisorganisationen finns det möjlighet till arbetsplatshälsovård samt så har varje

---

¹ Dödkulturer i Finland (min översättning)

polisman en skyldighet att anmäla en kollega vid misstanke om alkoholproblem enligt vad som gäller i anvisningen om Polisens rusmedelsprogram (Polisens rusmedelsprogram, 2017). I Arbetarskyddslagen (23.8.2002/738) står det att arbetsgivaren är förpliktigad att genom nödvändiga åtgärder sörja för arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet. Syftet med lagen är att förbättra arbetsmiljön och arbetsförhållandena och trygga arbetstagarnas arbetshälsa. (Arbetarskyddslagen (23.8.2002/738) 1:1§, 2:8§) Genom att utveckla det förebyggande arbetet och jobba proaktivt mot problematiken, kan man ingripa så snabbt som möjligt på en självmordsutveckling. Därför är det viktigt att lyfta fram tabubelagda ämnen för att kunna motarbeta de problem som finns i samhället.

Med min undersökning har jag fått en möjlighet att kunna belysa eventuella samband mellan fullbordade självmord och polisyrket. Detta kan i sin tur underlätta polisorganisationens beslut om behovet att utveckla en ny verksamhetsplan för arbetsplatstrivsel. Utöver min undersökning angående korrelationen mellan polisyrket och självmord, så har jag också fördjupat mig i några specifika fall, i vilka poliser har begått självmord. I dessa fall har jag identifierat nyckelord, som förekommer i flera anmälningar. Orden har jag kategoriserat i olika teman. Dessa teman har jag försökt korrelera till orsaker varför poliser begår självmord.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med mitt examensarbete är att jämföra självmordsstatistik och polisyrket, för att ta reda på om det finns något samband mellan polisyrket och fullbordade självmord. Mina undersökningsfrågor lyder så här:

- 1) Finns det någon korrelation mellan polisyrket och självmord?
- 2) Finns det några nyckelord som förekommer i flera självmordsanmälningar, i vilka poliser har begått självmord?

1.2 Avgränsning

Jag har valt att tidsavgränsa min undersökning till att innefatta material från år 1.1.2000 till 1.1.2017, ett tidsintervall på 17 år. Orsaken till detta är för att jag ska få ett tillräckligt antal jämförelseanmälningar för att tillförlitligheten i mitt examensarbete ska hållas på en god-

tagbar nivå. Min undersökning avgränsas också av det jag kommer att undersöka, variablerna, som står i undersökningsfrågorna. Jag har valt att använda mig av polisens diverseanmälningar inom hela Finland. Sökningen har avgränsats med hjälp av sökord, som jag beskriver mer ingående i kapitel 5.

1.3 Tidigare forskning

Inom ämnet *själv mord* finns det tidigare forskning, i vilken synvinkeln huvudsakligen är psykologiskt. I mitt examensarbete har jag utgått från Jan Beskows, Astrid Palm Beskows och Ehnvalls (2013) bok om *Suicidalitet som problemlösning, olyckshändelse och trauma*. Utöver denna bok har jag också använt mig av andra källor som jag har refererat till i texten.

Tidigare registerforskning har gjorts i USA av amerikanska forskare. Katherine Gold, Ananda Sen och Thomas Schwenk har bl.a. skrivit en artikel, *Details on suicide among US physicians: data from the National Violent Death Reporting System*² i publikationen *General Hospital Psychiatry* 35, 45–49, (2013), i vilken de har kommit fram till att bl.a. självmordsstatistiken är hög bland läkare. I artikeln tas det upp att orsaken till att självmordsstatistiken är hög bland läkare är på grund av den arbetsrelaterade stressen och psykiskt tunga arbetsbördan, den lätta tillgången till läkemedel, insikten i att man inte kan hjälpa alla och det konstanta bemötande av andra psykiskt sjuka patienter.

Hackett & Violanti (2003) skriver i sin bok *Police Suicide; Tactics for Prevention*³ om att det har gjorts undersökningar om polisens självmord på vissa polisinrättningar i USA. Det framkom att poliser har högre *själv mordsrisk* än jämfört med vad den manliga amerikanska befolkningen har. Dessutom framkom det att den polis som begår självmord ofta är av kaukasiskt ursprung, har en lägre tjänsterang och att alkohol har en medverkan.

Tidigare forskning i de nordiska länderna har gjorts i Norge, där Berg, Hem, Lau, Håseth, och Ekeberg (2005) gjort en undersökning där de har undersökt stressnivån på norska polismän som är i tjänst. Undersökningen baserar sig på 3272 enkätsvar. Enkäten skickades ut till norska polismän av olika tjänsterang. Som resultat kom det fram att det mest stressfulla

---

² Detaljer om självmord bland amerikanska läkare; data från NVDRS (min översättning)

³ Polissjälv mord; Metoder för att förebygga (min översättning)

var arbetsolyckor, men det var också det som förekom minst. Det som rapporterades som minst allvarligt var arbetspressen, men det var det som förekom mest. Kvinnliga polismän ansåg att arbetsstress förekom mer sällan men däremot var den stressen mera allvarlig då den förekom. Som slutsats kunde det konstateras att enkäten kunde mäta specifik polisstress som inte kan mätas med instrument som mäter den globala stressen. För att mäta polisens stress behövs ett nationellt specifikt mätinstrument. (Stress in the Norwegian Police service, 2005).

Mig veterligen så har det inte gjorts någon finländsk forskning angående om det finns något samband mellan yrke och självmord. Däremot har det gjorts ett examensarbete om polisens självmord av Lamminaho (1993). Dessutom finns det tre andra examensarbeten från Polisyrkeshögskolan som tangerar mitt ämne. I mitt examensarbete har jag också använt mig av följande arbeten;

Minna Immonen har år 2012 i polisbefälsutbildningen skrivit ett examensarbete med namn ”*Itsemurhien ehkäisy ja tapahtuneiden itsemurhien käsittely poliisissa*”⁴. I examensarbetet har Immonen gjort en produkt åt arbetande förmän där hon tar upp konkret information om hur man känner igen *suicidalitet* och *suicidbenägna* som ligger i riskzonen, samt hur man kan hjälpa självmordsbenägna arbetstagare.

Från polisbefälsutbildningen har Teemu Kruskopf år 2003 gjort ett examensarbete där han har undersökt helsingforsbornas begångna *självord* år 1995 och 2000. Examensarbetet går under namnet ”*Helsingkiläisten tekemät itsemurhat 1995 ja 2000*”⁵ och som material har använts 271 förundersökningsprotokoll om självmord från Helsingforsområdet. Kruskopf har undersökt vem som har begått gemensamt, hurdana skillnader det finns mellan könen och om det finns några märkbara skiljaktigheter i självmorden åren 1995 och 2000.

Tarmo Lamminaho har gjort ett från polisbefälsutbildningen säkerhetsklassat examensarbete med namn ”*Poliisin itsemurha*”⁶ (1993). I undersökningen har behandlats självmord begångna av polismän i tjänst mellan åren 1983–1992. I undersökningen har 25 förunder-

---

⁴ Förebyggandet av självmord och hanteringen av självmord inom polisen (min översättning)

⁵ Helsingforsbornas begångna självmord år 1995 och 2000 (min översättning)

⁶ Självmord begånga av poliser (min översättning)

sökningsprotokoll från hela Finland använts för att ta fram statistik angående självmorden som polismän i tjänst har begått. Lamminaho har identifierat markörer, fört statistik på dem och beskrivit resultatet utgående från den erhållna statistiken.

Lamminahos säkerhetsklassade examensarbete har den 24.4.2017 blivit skickat till arkivet och finns tillgängligt att få endast via begäran till polamk@poliisi.fi. Jag har tillgång till en kopia av examensarbetet. Jag har valt att använda mig av Lamminahos examensarbete i mitt examensarbete, för att Lamminahos text tangerar min vinkling på mitt arbete mer än någon annan text.

1.4 Etiska principer

En undersöknings konsekvenser måste tas i beaktande innan undersökningen genomförs. Därför är det viktigt att göra en grundlig etisk prövning av undersökningen och arbetet skall nogga omfatta att man överväger och tar i beaktande de forskningsetiska aspekterna redan från förberedelserna i forskningsprocessen. Det finns fyra huvudkrav för den forskningsetiska aspekten i arbetet; *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. (Patel & Davidson, 2015, s. 62–63).

Under hela min examensarbetsprocess har jag tagit hänsyn till undersökningens forskningsetiska aspekter. Det som menas med informationskravet är att forskaren skall meddela de berörda om forskningens syfte. Med samtyckeskravet menas det att de som är med i undersökningen har rätt att själva bestämma om sin medverkan. (Patel & Davidson, 2015, s. 63). I mitt examensarbete har jag inte kunnat informera de berörda om syftet med min forskning, och inte heller om samtyckeskravet. Orsaken till detta är att jag samlar material från polisens informationssystem och myndighetsmaterialet handlar om sådana personer som begått självmord.

Konfidentialitetskravet genomsyrar hela min undersökning då jag behandlar ett så känsligt ämne som självmord. Enligt Holme och Solvang (1997, s. 335) måste kravet på anonymitet, konfidentialitet och tystnadsplikt uppfyllas av forskaren. Inom samhällsforskningen finns det också undersökningar, där deltagarna inte är medvetna om eller är ovetande om att de är med i den. De etiska problem som en sådan situation väcker, innebär att vi ytterligare måste skärpa kravet på diskretion (Holme & Solvang, 1997, s. 335). Patel och Davids-

son (2015) poängterar att oberoende om undersökaren hämtar information om individerna eller om individerna lämnar informationen själva, måste de enskilda individernas integritet skyddas. Konfidentialitetskravet är att alla uppgifter som fås från och om individerna måste behandlas konfidentiellt. Inga uppgifter får lämnas åt utomstående och det får inte vara möjligt att identifiera en enskild individ när resultatet presenteras. Detta betyder att konsekvenserna av undersökningen måste vara genomtänkta innan undersökningen inleds. (Patel & Davidson, 2015). Dataskyddet är den viktigaste delen av integritetsskyddet med tanke på forskningsmaterialets insamling och användning och publiceringen av resultaten (Forskningsetiska delegationen, 2014).

Självmod, som mitt examensarbete handlar om, är ett tabubelagt och känsligt ämne, vilket gör att jag måste vara försiktig och noggrann att jag så långt som möjligt följer de etiska principer som finns och inte kränker någon persons personliga integritet. I enlighet med den personliga integriteten bör jag dessutom ta i beaktande dataskyddet när jag använder och sparar konfidentiella uppgifter, genom att vara omsorgsfull och systematisk i materialinsamlingsprocessen. Därtill har jag följt sekretessen i fråga om de berörda personernas personuppgifter. Före examensarbetets publikation har jag sett till att undersökningen grundar sig på en systematisk analys av heltäckande material, för att inte resultatet framställs som respektlöst, kränkande eller kritiserande till läsarna. Mitt forskningsmaterial kan analyseras på ett ändamålsenligt sätt utan identifikation, eftersom jag inte kommer att samla in personuppgifter eller namn. De uppgifter jag däremot har samlat in läggs in i tillhörande korrekt kategori, vilket gör att analysen av materialet innehåller enbart oidentifierbara uppgifter presenterade i tabeller enligt kategori. (Patel & Davidson, 2015) (Forskningsetiska delegationen, 2014).

I arbetet har jag också strävat efter att upprätthålla en god forskningssed och vetenskaplig praxis. Tillämpningen av anvisningarna om god vetenskaplig praxis gör forskningen etiskt godtagbar, tillförlitlig och resultatet trovärdigt. Till god vetenskaplig praxis hör hederlighet, omsorgsfullhet och noggrannhet genom hela forskningsprocessen. Till praxisen hör också att forskaren i sin undersökning länkar och hänvisar till andra källor och publikationer på ett korrekt sätt samt så följer undersökaren under hela sin skrivprocess de krav som vetenskaplig fakta kräver. Avvikelser från god forskningspraxis med meningsskiljaktigheter om vetenskaplig tolkning eller bedömning hör till den vetenskapliga debatten. (Forskningsetiska delegationen, 2014).

Till god forskningssed hör att undersökaren ansöker om forskningslov innan undersökningen påbörjas (Forskningsetiska delegationen, 2014). Till min undersökning har jag anskaffat forskningslov, genom att i en forskningsplan presentera min undersökning, dess syften och metodtillämpning. Forskningslovet gäller endast i de syften som jag har begärt om samt till de register jag har bett om att få samla in material ifrån.

1.5 Reliabilitet och validitet

Med undersökningens reliabilitet menas att den kunskap som kommer fram är framtagen på ett tillförlitligt sätt (Patel & Davidson, 2015). Det vill säga att tillförlitligheten till datainsamlingen är regelrätt mätt, med hjälp av en attitydskala eller inspelning av ljud/video/bild eller att datainsamlaren är tränad och kunnig inom området. Reliabiliteten bestäms av hur mätningarna utförs och hur noggranna man är vid bearbetningen av informationen (Holme & Solvang, 1997, s. 163).

Validiteten är beroende av vad man mäter och om detta är utklarat i frågeställningen (Holme & Solvang, 1997, s. 163–165). I undersökningen ska det inte finnas okontrollerade tillfälliga fel som gör att kunskapsutvecklingen förvanskas. Därför är det viktigt att undersökaren beskriver mätningens tillvägagångssätt så utförligt som möjligt, eftersom i kvantitativ forskning är validitet lika med reproducerbarhet. Någon annan skall kunna göra en exakt likadan mätning och få ett exakt likadant svar genom att följa de beskrivningar som är skrivna i undersökningen. Kan resultatet återfås är det ett tecken på god validitet. (Patel & Davidson, 2015). I en undersökning behövs också valid information. I undersökningsarbetet måste man sedan sörja för att den information som man samlar in är så reliabel som möjligt (Holme & Solvang, 1997, s. 167–168).

Utmaningar som jag har stött på under min undersökning är t.ex. att felmätningar har förvridit mitt resultat. Eftersom jag har förlitat mig på polisens informationssystem och dess uppgifter är jag också medveten om att eventuella fel i deras registrerade statistik påverkar mitt resultat. Jag har dock utgått ifrån att statistiken är tillräckligt tillförlitlig för att inte äventyra validiteten i mitt resultat. En till utmaning är att det inte i polisens informationssystem finns registrerade uppgifter angående personernas yrken eller någon annan under-

sökningsvariabel som jag undersöker. De fall där uppgiften, eller uppgifterna, inte är registrerade tänker jag sovrta bort.

En annan utmaning med min undersökning är att alla självmord inte är inskrivna i polisens informationssystem som självmord. Det finns situationer där man inte kan fastställa om döden var självframkallad eller en olyckshändelse. Ett exempel på en sådan situation kan vara att en person kör längs med en landsväg och är ensam i sin personbil. Från andra hållet kommer en lastbil, och precis innan personbilen och lastbilen möts, svänger personbilen in på motkommandes körfält med följden att personbilen krossas under lastbilen och chauffören i personbilen avlider omedelbart. Problemet med denna situation är att fastställa om personen i personbilen begick ett självmord, eller om det hela var en olyckshändelse som t.ex. berodde på en sjukdomsattack.

Polisstyrelsens anvisning POHADno/2010/2070 uppmanar att anmälans uppgifter ska registreras så kompletta som möjligt för att garantera tillförlitligheten och jämförbarheten hos olika nyckeltal. Dessutom tjänar en välgjord anmälan sammanlänkningen av brott och händelser och analysverksamheten, även om vid tidpunkten för anmälan händelsen eller gärningen klassificeras som obetydlig och förblir ouppklarad. ”Syftet med anvisningen är att förenhetliga det förfarande som används vid registreringen av anmälningar”, står det skrivet på sidan 2 i anvisningen (Polisstyrelsen 2010). Hur Polisstyrelsens anvisning följs i praktiken på basen av de anmälningar jag har använt mig av kommer jag att ytligt ta upp i slutdiskussionen.

1.6 Disposition

I kapitel 2 har jag behandlat terminologi gällande fenomenet *självmord* och skrivit bakgrundsinformation om ämnet samt tagit upp möjliga dödsorsaker som har framkommit från det material som jag behandlat. Jag har använt mig av olika vetenskapliga källor, både polisiära samt icke-polisiära. I kapitel 3 har jag noggrannare förklarat vad som ingår i polisyrket utifrån Violanti & Hackett skrivna bok *Police suicide. Tactics for Prevention, 2002*. I kapitlet har jag också tagit upp poliskulturen, och vilket samband det kan finnas mellan den och självmord. Kapitel 4 består av en beskrivning av när polisen är skyldig att göra en utredning av dödsorsak samt vad som skall framkomma i dokumenteringen av dödsfallet i polisens informationssystem.

I kapitel 5 presenteras valet av forskningsmetod, undersökningens genomförande och mera ingående om datainsamlingsmetoden jag har använt mig av samt den erhållna statistiken. Resultatet av undersökningen beskrivs i kapitel 6. Redovisningen sker med en analys av resultatet och därefter diskuteras. Slutligen har examensarbetet avslutats med en sammanfattande slutdiskussion.

2 SJÄLVMORD

I det här kapitlet presenterar jag bland annat termen *självmod*, bakgrundsfakta och möjliga dödsorsaker. Jag börjar med att presentera bakgrundsfakta om självmord som psykologiskt fenomen och fortsätter med att presentera möjliga dödsorsaker i ett skilt delkapitel.

2.1 Självmord som psykologiskt fenomen

Termen *suicid* är latin och lanserades 1642 av Thomas Browne (Bertolote & Wasserman, 2009). ”Sui” betyder själv, och ”caedera” betyder upphöra, döda. En gemensam benämning för självmordstankar, självmordsförsök och fullbordade självmord är den medicinska termen *suicidalt beteende*. Begreppen formades av en grupp psykiatriker och suicidologer vid ett möte i Phoenix, USA, 1974 i ett försök att från ett utifrånperspektiv och så objektivt som möjligt kunna bestämma dessa tre fenomen, så att man vet att man talar om samma saker. Övergången till att istället använda begreppen *suicidtankar*, *suicidförsök* och *suicid* kommer från att *självmod* motiveras med att det är ett medicinskt problem. (Beskow, Beskow & Ehnvall, 2013). Jag kommer att använda mig av termerna *självmodstankar*, *självmodsförsök*, *självmod*, *självmodsbeteende* och *självmodsbenägen* i fortsättningen i mitt examensarbete för att undvika eventuella missförstånd och för att förenkla läsningen.

Den kanske vanligaste uppfattningen om personer som är självmordsbenägna är att den personen är avvikande och/eller psykiskt sjuk. Detta har lett till en blindhet för det faktum att självmordstankar är normala och nyttiga, eftersom i en hotfull situation kopplas kroppens försvarsmekanismer in och hjärnan strävar efter en problemlösning för att återgå till det normala. Problemlösningen i att hitta en väg ut; en plan B, en nödlösning, i såväl stora som små påfrestningar, är en förutsättning till att fortsätta ha en kontroll över sitt liv och känna en valmöjlighet. En människa begår inte självmord för att hon har en psykisk störning, utan för det att hon inte står ut med störningen och dess konsekvenser. (Beskow, Beskow & Ehnvall, 2013).

Självmodprocessen får sin början från en eller flera så kallade ”triggers”. Dessa triggers framkallar stress för var och en, men för sådana som står inför ett slutgiltigt val kan de utlösande faktorerna skapa oöverkomliga problem. De utlösande faktorerna kan vara skilsmässa, någon annans död eller en betydande förändring i livet. Hotnivåns betydelse på individnivå kan vara så stor, att en som överväger självmord inte ser någon annan möjlig-

het i sitt liv än att avsluta det. Resultatet av självmordsprocessen är en *självmordshandling*, som består av en utarbetad *självmordsplan*, som bara väntar på att få reagera. I självmordshandlingen ingår allt som oftast självmordstankar, som är en rad psykiska fenomen. Självmordstankarna är en allmän utmattnings- och uppgivenhetsreaktion på många olika sorters påfrestningar, och med starka inslag av skam, skuld och nedvärdering av sig själv. Självmordstankar räknas till förberedelse för självmord. Självmordsförsök är en frivillig handling, som är livshotande. Ett avgörande kriterium för självmord är att avsikten är medveten. (Beskow, Beskow & Ehnvall, 2013).

2.2 Möjliga dödsorsaker

Flera riskfaktorer agerar parallellt för att öka en persons känslighet för självmordsbeteende. Riskfaktorer associerade med sjukvårdssystemet och samhället är bland annat svårigheten i att få tillgång till sjukvård och den hjälp som behövs och den lätta tillgången till verktyg som förenklar självmord. Dessutom ger oanständig mediareportering som gör en sensation av självmord en ökad chans av så kallade ”härmapor”. Media ger också en märkning av sådana människor som söker hjälp för självmordsbeteende, för den mentala hälsan eller missbruk av rusmedel. Riskfaktorer relaterade till gemenskapen och relationer inkluderar krig och olyckor, spänningar gällande kulturinlärning (som bland ursprungsbefolkningar eller fördrivna personer), diskrimination, en känsla av isolation, missbruk, våld och konfliktrelationer. Riskfaktorer på individnivå inkluderar tidigare självmordsförsök, mentala sjukdomar, missbruk av alkohol, ekonomisk förlust, kronisk smärta och en möjlig familjehistorik beträffande självmord. (WHO: Preventing suicide; A global imperative⁷, 2014).

2.2.1 Individuella riskfaktorer

De individuella riskfaktorerna som jag kommer att presentera närmare i det här delkapitlet är:

- tidigare självmordsförsök

---

⁷ Världshälsoorganisationen: Förebyggande av självmord; En global nödvändighet (min översättning)

- psykiska störningar och sjukdomar
- depression
- ångest
- felanvändning av alkohol och läkemedel
- arbete, arbetslöshet och ekonomisk förlust

Tidigare självmordsförsök

Ett eller flera tidigare självmordsförsök är en av de starkaste indikatorerna för en framtida självmordsrisk. Ännu ett år efter ett självmordsförsök förblir risken för självmord och annan för tidig död av andra orsaker hög. (WHO: Preventing suicide; A global imperative, 2014). De som genomfört ett självmordsförsök löper upp till 40 gånger så hög risk att dö i självmord (Beskow, Beskow & Ehnvall, 2013, s. 72).

Psykiska störningar och sjukdomar

Lönnqvist (2009) menar att en psykisk sjuk person löper upp till 20 gånger så hög risk att dö i självmord som en person som är frisk (Beskow, Beskow & Ehnvall, 2013, s. 72). Sjukdom är definitionsmässigt ett uttryck för avvikelse från normala strukturer och funktioner. (Beskow, Beskow & Ehnvall, 2013). Alla sjukdomar som är förknippade med smärta, fysisk funktionsnedsättning, funktionsnedsättningar i hjärnan och annan stress ökar risken att begå självmord. Hit hör också cancer, diabetes och HIV/AIDS. (WHO: Preventing suicide; A global imperative, 2014).

Depression

Depression är när man är nedstämd och oroad under en längre tidsperiod. Alla människor har en inbyggd förmåga att bli deprimerade, men alla har inte lika stor risk att utveckla en depression. Depressionen kan bero på yttre omständigheter, såsom en närståendes död eller ekonomiska förluster, eller ens egen inre sårbarhet exempelvis att man funderar för mycket över egna fel och misslyckanden och endast ser svårigheter. Depression är den vanligast förekommande psykiska sjukdomen bakom självmord. En person med återkommande depressioner kan ta sitt liv inför den hotfulla fantasin att hon är på väg in i ett depressionstillstånd igen. Självmord kan inträffa när som helst under förloppet av en depressionssjukdom. (Beskow, Beskow & Ehnvall, 2013, s. 74–75).

Ångest

Ångest är att ha starka känslor av rädsla och oro. Ångesten kan ta sig i uttryck till exempel genom att man känner ett tryck över bröstet, att hjärtat slår snabbare eller hårt, man kan få ont i magen eller känna sig yr eller svag i kroppen. Ångest upplevs olika för olika personer. Ångesten kan kännas på olika sätt olika gånger och vara i några minuter eller komma och gå under en längre tidsperiod. Ångest är reaktioner i nervsystemet som man inte kan styra själv. Känslorna kan vara så starka att man kan tro att man ska svimma, håller på att tappa kontrollen eller dö. Har man väl haft en attack av ångest eller ett skov av depression är det lättare att få fler. Fawcett m.fl. 1987, Fawcett 2006 och Bolton m.fl. 2008 menar att nu uppfattas bl.a. panikattacker, svårt ångest, agitation och svår sömnstörning som självständiga prediktorer för självmord. (Beskow, Beskow & Ehnvall, 2013).

Felanvändning av alkohol och läkemedel

Med alkohol kommer brottsliga problem, ekonomiska problem, problem med relationer och man kan tappa verklighetsuppfattningen. Förändringar i dryckesvanorna har ett samband med allmänna samhälleliga och kulturella förändringsprocesser. Heiskanen (2007) skriver att alkohol, droger och många andra rusmedel och läkemedelsblandningar ses i stor bemärkelse som orsak till självmord eller självmordsförsök. Dessutom har depression och våldsamhet ett samband med rusmedelsanvändning. Dåliga känslor försöker man slippa ifrån genom att använda rusmedel, men ofta förvärrar rusmedlen bara situationen. Någon som tänker på självmord begår ofta självmordet i ett berusningstillstånd. (Immonen, 2012). I Lamminahos undersökning från år 1993 framkom det att av de 25 poliser som hade begått självmord hade 16 alkohol i blodet, 5 hade inte alkohol i blodet och 4 fanns det inga uppgifter om. (Lamminaho, 1993).

Arbete, arbetslöshet och ekonomisk förlust

Heiskanen (2007, s. 33–38) menar att arbete bygger en vardag, ger en inkomst och är en viktig resurs för att få samhället att fungera. Arbetets trygghetskänsla och dess varande söndras ändå av den nuvarande hektiska takten av förändring. Utbrändhet, att bli utsatt för mobbning, stress och utmattning är numera en vardag på många arbetsplatser. Man vågar inte ta ut sjukledigt för att man är rädd att man mister jobbet. För många är en uppsägning från arbetet en allvarlig personlig kränkning, fastän uppsägningens orsaker inte är personliga. Att förlora sitt jobb kan vara ett tecken på att man håller på att förlora kontrollen på

sitt liv. Att bli arbetslös kan för många vara en av de mest stressiga livshändelserna. (Immonen, 2012, s. 22).

2.2.2 Isolering och relationer

Isolering uppstår när en person känner sig utstött från hans eller hennes närmaste sociala cirkel: partner, familjemedlemmar, kamrater, vänner och andra betydande personer. Isolering är ofta kopplad till depression och känslor av ensamhet och förtvivlan. En känsla av isolering kan ofta uppstå när en person har ett destruktivt liv, av en händelse eller annan psykisk stress och misslyckande med att dela detta med någon som står en nära. Isolering och ensamhet är viktiga bidragande faktorer för självmord. Social sammanhållning är det band som binder ihop människor i samhället, individer emellan och familjer. Människor som delar intima, personliga och varaktiga relationer och värderingar får en känsla av att man har ett syfte, en trygghet och en sammanhållning. (WHO: Preventing suicide; A global imperative, 2014).

Relationskonflikter, som till exempel separation eller vårdnadstvister, eller en förlust kan orsaka sorg och psykisk stress, och båda är associerade med ökad risk för självmord. Ohälsosamma relationer kan också vara en riskfaktor. Partnervåld, till vilket också sexuellt våld hör, hör samman med ökad risk för självmordsförsök och självmord. (WHO: Preventing suicide; A global imperative, 2014).

3 POLISEN

I det här kapitlet tar jag upp vad som ingår i polisyrket och dithörande poliskulturen utifrån en psykologisk synvinkel med inriktning på polisidentiteten. Jag har utgått ifrån Violanti och Hacket skrivna bok *Police suicide. Tactics for Prevention*, från år 2002.

3.1 Polisyrket

Polisens viktigaste arbete är presenterat i Polislagens 1 kapitel 1 paragraf. Polisens uppgifter är att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning (Polislagen 872/2011). Det betyder i praktiken att polisen hela tiden måste lösa problem mellan och med andra människor. I polisyrket ingår det att vara så objektiv som möjligt, vilket gör att man skall ha kontroll på sina känslor, se oberörd ut och koppla bort det personliga. På det sättet klarar man bättre av den psykiskt tunga arbetsbördan. Egna problem försöker man maskera, samtidigt som man utåt verkar ha det bra. Att tuga om sina problem och förneka dem är karakteristiska drag för polisyrket. Polisen måste bemöta många olika förväntningar från samhället, arbetsplatsen och från närmaste anhöriga. (Clark & White, 2003, s. 19).

De som har valt yrket växer in i en polisiär yrkesroll. I gemenskapen utvecklas ofta en samhörighetsanda, och en anpassning till gruppen har stor betydelse. Polisyrket påverkar ens identitet mer än jämfört med andra yrken. På fritiden kan polisrollen förbli påkoppad, eftersom att vara polis är en stor del av individens identitet. Andra rollers funktion kan störas, på det sättet så att man inte längre kan passa in i partner-, föräldra- eller kompisrollen. Det här har en negativ inverkan på polismannens stresstålighet både i arbetet och i privatlivet. Resonemangsförmågan, sociala förmågor och andra förmågor förknippade med polisyrket förhindrar en effektiv hantering av stress och höjer riskfaktorerna som är associerade med ett potentiellt självmord. (Hackett & Violanti, 2003, s. 67–73).

Nyligen framtagna bevis visar att det finns en ökad risk att begå *själv*mord inom rättsväsendet. Violanti, Vena och Marshall (1996) fann att polisers självmordsfrekvens är åtta gånger högre än jämfört med att de skulle bli mördade eller råka ut för någon arbetsolycka. Guralnick (1963) fann självmordsförhållandet mellan manliga polismän och den amerikanska manliga befolkningen att vara ungefär två gånger högre bland polismän-

nen. År 1996 undersökte Violanti data från fem polisinrättningar i Amerika och fann att de flesta av polismännen som hade begått självmord var kaukasiska män, av lägre tjänsterang, använde sig av skjutvapen och att alkohol hade en medverkan. New York City Police data indikerade på att 77 procent av polismännen som hade begått självmord var under 35 år, och 73 procent hade varit mindre än 10 år i tjänst som polis. (Hackett & Violanti, 2003, s. 66).

Ivanoff (1994) menar att 57 procent av dessa självmord tros bero på relationssvårigheter. I en annan studie baserad på Royal Canadian Mounted Police självmord upptäcktes det att polismännen hade en längre tjänsterang och hade varit i polistjänst i medeltal 11 år. Självmorden förklaras bero på psykologiska svårigheter, relationsproblem, alkoholmissbruk och andra problem i livet (Loo, 1986). (Hackett & Violanti, 2003, s. 66).

Felanvändning av alkohol är en förhöjd risk till att begå självmord. Därför är det viktigt att kunna kontrollera sin användning innan ett konkret alkoholproblem har fått sin början. Ett hanteringsverktyg som erhålls inom polisverksamheten är användningen av alkohol. Det finns en sådan kultur att kollegor kan sitta tillsammans efter skiftet och inta alkohol och samtidigt "lätta på trycket" om det man har varit med om på arbetet. Alkohol ökar känslan av depression och impulsivitet. Ut över det så för alkohol med sig andra problem, såsom problem inom äktenskapet, trafikolyckor (till exempel kan man bli fast för rattfylleri) och medicinska komplikationer. Någon som känner sig självmordsbenägen på grund av andra livsproblem kan snabbt få mera problem genom att använda sig av alkohol. (Hackett & Violanti, 2003, s. 21).

Violanti har noterat att majoriteten av polismän inte planerar för den dag de går i pension. När en polisman går i pension sker många livsförändringar; deras tjänstemärke tas bort, deras polisbefogenheter och rättigheter försvinner, och så småningom kommer de att sakna rutinerna och kamratskapet. Violanti konstaterar att självmordsfrekvensen är högre för tjänstemän inom fem år från pensionsdagen. (Rufo, 2016, s. 138). I en personlig intervju med Zarse, som är doktor i psykiatri, noterar Zarse att de pensionerade polismännens första sex månader i pension upplevs vara bra: de blir utvilade och föryngrade, men efter sex månader började de fundera på vad de ska göra. De saknar kamratskapen, de är inte längre i kontroll, de upplever att ingen tar dem seriöst och de spenderar mer tid med familjen än vad de gjorde tidigare. En stor del av pensionerade tjänstemän har inget uppdrag,

inget värde och ingen plan för livet. Det här leder till depression, suicidtankar och irrationellt beteende. (Rufo, 2016, s. 138–139).

Till polisyrket hör att man representerar en enhetlig organisation. Man jobbar för samma mål och med en välplanerad strategi. I uppgiften ingår också bärandet av en uniform och maktmedelsredskap. Till maktmedelsredskap hör bland annat ett personligt tjänstevapen. Tjänstevapnet får endast användas när tjänstemannen är i tjänst och har ett tjänsteförhållande. Till maktmedelsredskap hör också teleskopbatong, handfängsel och pepparspray. Den lätta tillgången till skjutvapen är en riskfaktor i och med att man inte behöver anstränga sig för att skaffa sig den utrustning som man behöver för att begå självmordet.

Polisstyrelsen har gett ut en guide om hur man hanterar en krissituation. Målet i polisens rusmedelsprogram (2010) är att stöda arbetstagarnas arbetsförmåga och förebygga samt styra enligt bestämmelsen i hanteringen av rusmedelsproblem. Rusmedelsprogrammet förverkligas genom att informera, utbilda och verkställa dels personalen, dels förmännen för att effektivt bekämpa de rusmedelsproblem som kan uppstå.

3.2 Poliskultur

Steget in till rättsväsendet innehåller en abrupt förvandling från medborgare till polisman. Harris (1973) menar att den nyblivna polismannens anpassning till en ny arbetsroll sker i en växelverkan mellan en individuell och social nivå. Processen att gå från att vara en civil person till polisman börjar redan vid polisskolan och pågår under hela polismanens karriär. Socialiseringen in i polisrollen börjar redan i början av utbildningen på polisskolan. Man blir tillsagd att man tillhör något unikt, något som inte den vanliga medborgaren kan uppnå eller någonsin kommer att få uppleva. (Violanti & Hackett, 2003, s. 67).

Under tiden i polisskolan blir polisstuderande förstärkta med skicklighet inom självförsvar, hur man genom kommunikation kan bryta ner någon, tekniska och taktiska färdigheter samt en utökad kunskap i användning av vapen. Efter praktiken och polisskolan har man utvecklats in i sin polisroll. När en nybliven polisman ger sig ut i arbetslivet kan arbetet till en början kännas spännande och äventyrligt. Polismän kan bli beroende av en sådan spänning och bli en del av vad Gilmartin (1986) kallar för ”ett brödraskap av biokemi”. Det är

ett psykiskt, så väl som ett socialt, beroende av spänningen i polisarbetet. (Violanti & Hackett, 2003, s. 67).

Detta beroende kan leda till att den enskilda polismannen får svårt att anpassa sig till det civila livet. Polismannen utvecklar gradvis ett mer distanserande ifrån dennes privatliv och får svårt att samverka med såväl kollegor som nära anhöriga. I och med detta kan det eventuellt uppstå ett problem för den enskilde polismannen. Polismannen kan eventuellt utveckla ett distanserande på det känslomässiga planet. Oftast slutar detta i katastrof utan att polismannen själv har uppfattat vad som skett. (Violanti & Hackett, 2003, s. 67).

Polisen upplever mer stress än andra medborgare. Polisen kan känna stress över att bli skadad eller dödad, stress över jobbet, att man inte vet vad som kommer att hända näst, stress av händelser på polisnärheten, av att inte kunna lita på någon, av att alltid vara i kontroll och av familjelivet. Efter en personlig intervju med Dr. Jack Digiliani skriver Rufo (2016) att Digiliani har konceptualiserat en idé om primära och sekundära risker som en polisman kan råka ut för. Digiliani noterar att en primär risk i polisverksamhet är den konkreta risken arbetet utgör, exempelvis konfrontationer med farliga och aggressiva lagbrytare, trafikolyckor och exponering i samband med akuta händelser. Ett exempel på en sekundär risk i polisverksamheten, och som stöds av poliskulturen, är idén att fråga om hjälp. En frågan om hjälp ses som ett sätt att uttrycka personlig och professionell svaghet. Digiliani betonade att sekundär risk är den som dödar polismän. (Rufo, 2016, s. 62).

4 DIVERSEANMÄLAN OM DÖDSFALL

Polisen använder sig av ett informationssystem för polisärenden för att dokumentera dödsfall (Polisens anvisning, POHADno/2010/2070). Lag om utredande av dödsorsak (459/1973) förbinder polisen att göra en undersökning om dödsorsaken, då döden förorsakats av brott, olycksfall, självmord, förgiftning, yrkessjukdom eller vårdåtgärd eller då det är anledning att befara att döden föranletts av någon sådan orsak. (Lag om utredande av dödsorsak (459/1973), 3:7§) Dödsfall, där man misstänker brott dokumenteras alltid i informationssystemet som en brottsanmälning. Dödsfall, där man inte misstänker brott dokumenteras i informationssystemet som en diverseanmälning. Jag kommer att fokusera på polisens diverseanmälningar om dödsfall, eftersom självmord går under den kategorin.

Lag om utredande av dödsorsak förbinder läkaren eller annan person, som har skött om den avlidne under hans sista sjukdom eller har på annat sätt kännedom om omständigheter som har samband med dödsfallet, att lämna uppgifter om utredande av dödsorsaken åt vederbörande läkare, polisen eller annan undersökningsmyndighet. (Lag om utredande av dödsorsak (459/1973), 5:14§) Orsaken till detta är att få en sådan grundlig och heltäckande information om händelsen som möjligt, utan några oklarheter.

Polisen skriver som sagt en diverseanmälan om självmord. I anmälan ska det dokumenteras vem som gjorde anmälan och när, samt vilken tid och vem som har tagit emot anmälan. I anmälan anges den avlidnes personuppgifter, som skall kontrolleras från Befolkningsregistret. Till personuppgifterna hör också den avlidnes civila status, yrke, och ett möjligt kyrkosamfund. Efter att personuppgifterna är ifyllda fortsätter man med att fylla i händelseplatsinformationen, adressen och tidpunkten. (Polisens anvisning, POHADno/2010/2070).

Efter att man har fyllt i ovanstående delar skrivs utredningsmemorandumet som är fritt formulerat. Det som ska framgå i memorandumet är vilka poliser som var till platsen och vad de såg och fick reda på av de som var på plats. I självmordsärenden ska det också framgå hur det såg ut på platsen, om det fanns rusmedel eller läkemedel på platsen, hur mycket och vem det tillhör. I anmälan ska det också komma fram till vilken begravningsbyrå man ringde och vilken läkare som har kontaktats och tidpunkten när läkaren har konstaterat döden. (Polisens anvisning, POHADno/2010/2070).

Polisens utfärdade dödsorsaksutredning- anmälan är sekretessbelagda. De myndigheter som är med i utredningen av dödsorsaken kan ge lov att få ta del av information om dödsbevis och andra dödsorsaks berörande dokument för b.la. vetenskaplig forskning, statistikföreläsning eller planerings- och utredningsarbete. (Lag om utredande av dödsorsak (459/1973), 5:15§).

5 KOMBINERAD INNEHÅLLSBASERAD ANALYS SOM UNDERSÖKNINGSMETOD

Det här kapitlet behandlar undersökningens metod och material. I kapitlet ingår en beskrivning av hur metoden för undersökningen har valts, hur materialet har samlats in och hur materialet har analyserats. Kapitlet avslutas med en beskrivning av problematiken av metodvalet och materialinsamlingen.

Jag har använt mig av ett abduktivt tillvägagångssätt i min undersökning. Det betyder att jag först induktivt har identifierat ”markörer” i mitt material, för att sedan föra statistik över materialet och deduktivt dra slutsatser av det. Jag har systematiskt gått igenom varje anmälan för hand. Därefter har jag sammanställt allt och dokumenterat det i en Excel-tabell för att få fram statistik. Efter att jag har tagit fram statistiken har jag jämfört resultaten för att dra en statistikbaserad slutsats. I de anmälningar, i vilka poliser har begått självmord, har jag identifierat nyckelord som förekommer i flera anmälningar. Jag har läst anmälningarna och plockat ut de ord som jag anser har betydelse. Orden har jag kategoriserat i olika teman. Dessa teman har jag försökt korrelera med orsaker till varför poliser begår självmord.

5.1 Metodbeskrivning

Som metod till min undersökning kommer jag att använda mig av en kombination av öppen och styrd innehållsbaserad analys som genomförs i två faser. En öppen innehållsbaserad analys bygger på en humanvetenskaplig vetenskapsfilosofisk tradition. Jag använder mig av en deduktiv ansats, vilket betyder att jag har gjort förutbestämda kategorier som jag kommer att analysera. Dessa förutbestämda kategorier är mina undersökningsfrågor. Till undersökningsfrågorna kommer jag att överföra statistik, som jag tillslut kommer att deduktivt analysera med diskussion. Det deduktiva arbetssättet kännetecknas av att jag har i min analys utgått ifrån befintliga teorier om en enskild företeelse. Genom att använda ett deduktivt tillvägagångssätt antas det att objektiviteten i min undersökning stärks, för att utgångspunkten tas i redan befintlig teori. Det här betyder att undersökarens egna subjektiva uppfattning minimeras. (Patel & Davidson, 2015).

När man specifikt undersöker ett ämne och förkovrar sig i materialet bildar man sig en djupare uppfattning inom ett ämne enligt sin egen befintliga *förkunskap*. Gränsen för var och en persons förkunskap tar slut kan beskrivas som en *förståelsehorisont*. Den hermeneutiska spiralen bygger på att alla redan har en befintlig förståelsehorisont inom ett ämne. I och med att jag utgår från en befintlig teori utgår jag också från en viss förkunskap. Hermeneutiken är en tolkningslära och tolkningen av mitt examensarbete är min egen. Genom att man förkovrar sig i materialet bildas en djupare uppfattning om ämnet och på det sättet får man en bredare förståelse för ämnet. Detta upprepas och kallas för den hermeneutiska spiralen. (Patel & Davidson, 2015).

Mitt examensarbete inleddes med insamling av material angående ämnet. Jag förkovrade mig i forskningsmetodik och böcker om ämnet självmord. Insamlingen av materialet till själva undersökningen gjorde jag genom att använda mig av sökord i polisens informationsregister. I polisens informationssystem avgränsade jag sökningen med att i färdiga sökrutor lägga in tidsintervallet 1.1.2000–1.1.2017 och som brottsrubricering ”*kuolemansyyntutkinta: epäilty itsemurha*”⁸. Jag använde mig av sökorden ”*virkamerkki*”⁹, ”*nuorempi konstaapeli and virkamerkki*”¹⁰, ”*yngre konstapel*”, ”*äldre konstapel*”, ”*ylikonstaapeli*”¹¹, ”*överkonstapel*”, ”*komisario*”¹², ”*kommissarie*”, ”*ylikomisario*”¹³, ”*överkommissarie*”, ”*nuorempi rikoskonstaapeli*”¹⁴, ”*yngre kriminalkonstapel*”, ”*vanhempi rikoskonstaapeli*”¹⁵, ”*äldre kriminalkonstapel*”, ”*rikosylikonstaapeli*”¹⁶, ”*kriminalöverkonstapel*”, ”*rikoskomisario*”¹⁷, ”*kriminalkommissarie*”, ”*rikosylikomisario*”¹⁸, ”*kriminalöverkommissarie*”, ”*poliisiammattikorkeakoulu*”¹⁹ och ”*virka-ase*”²⁰ för att avgränsa och hitta de anmälningar som jag sökte efter. I de anmälningar som kom fram som resultat och som jag kunde använda mig av i min undersök-

⁸ Dödsorsaksutredning: misstänkt självmord (min översättning)

⁹ Tjänstemärke (min översättning)

¹⁰ Yngre konstapel och tjänstemärke (min översättning)

¹¹ Överkonstapel (min översättning)

¹² Kommissarie (min översättning)

¹³ Överkommissarie (min översättning)

¹⁴ Yngre kriminalkonstapel (min översättning)

¹⁵ Äldre kriminalkonstapel (min översättning)

¹⁶ Kriminalöverkonstapel (min översättning)

¹⁷ Kriminalkommissarie (min översättning)

¹⁸ Kriminalöverkommissarie (min översättning)

¹⁹ Polisyrkeshögskolan (min översättning)

²⁰ Tjänstevapen (min översättning)

ning valde jag ut den information som jag behövde. Den information som jag valde ut var om det stod nämnt något om depression eller tidigare självmordsförsök, ålder och tillvägagångssätt och om det nämndes något om rusmedel eller alkohol.

Jag valde att jämföra statistiken som jag tagit fram med den statistik som återfinns på Statistikcentralen. Det betyder att jag tog min statistik och dividerade det med antalet självmord som stod skrivet under tidsintervallet 1.1.2000–1.1.2017 på Statistikcentralen. Resultatet multiplicerade jag med 100 för att få svaret i procent.

De nyckelord som jag samlade in valde jag att presentera i textform eftersom de var så få till antalet. Jag letade efter olika teman och lade in nyckelorden i olika kategorier. Jag försökte sedan korrelera teman med orsaker till varför poliser begår självmord. Jag valde att inte använda mig av sökordet ”vanhempi konstaapeli²¹” på grund av att jag fick över 11000 anmälningar som resultat i polisens informationsregister.

Ett problem med min undersökning är att jag inte kan veta om jag har samlat in allt material som finns tillgängligt i polisens informationsregister. Jag vet inte om jag har hittat allt material med de sökord som jag har använt mig av. Jag vet inte heller hur jag skall ta reda på hur många poliser som har begått självmord, eftersom uppgifterna är sekretessbelagda. Mig veterligen så för Polisstyrelsen inte något register över poliser som begått *självmord*.

Faktorer som kan påverka resultatet i min undersökning är bland annat att på Statistikcentralen finns det inte statistik att tillgå över begångna *självmord* under året 2016. Jag använde mig av år 2001 till 2015 som avgränsning i sökningen på Statistikcentralen. I det material jag samlade in från polisens informationsregister använde jag mig av begränsningen 1 januari 2000 till 1 januari 2017. Jag vet dock inte om det finns sparade anmälningar från år 2000 i polisens informationsregister. Jag vet inte om äldre sparad information har överförs till polisens informationsregister eller när polisens informationsregister började användas. Resultaten jag kommer att få i min undersökning kommer ändå att vara riktgivande angående om det finns något samband mellan poliser och självmord.

---

²¹ Äldre konstapel (min översättning)

5.2 Statistik om polisens självmord

Statistiken som presenteras till följande har jag själv tagit fram genom att använda mig av polisens register.

Antal	Skjutvapen	Riskfaktorer
1	Nej	Tidigare självmordsförsök, alkohol
2	Ja	Depression
3	Ja	-
4	Ja	-
5	Ja	Depression,
6	Nej	Annan sjukdom
7	Ja	-

Jag fann 7 poliser som har begått självmord från polisens register. Nästan alla hade använt sig av skjutvapen som tillvägagångssätt. I två anmälningar nämndes depression. I en anmälning nämndes det om tidigare självmordsförsök och att alkohol kan ha haft en medverkan i händelsen.

6 RESULTAT

I det här kapitlet presenteras undersökningens resultat. Resultatet presenteras i textform. Statistiken jag har utgått ifrån presenteras i delkapitel 3.3.

6.1 Beskrivning av resultatet

De diverseanmälningar där poliser har begått självmord inom tidsintervallet 1.1.2000–1.1.2017 var 7 till antalet. Antalet personer som har begått självmord enligt Statistikcentralen under tidsintervallet år 2000–2015 är 15867 (hänvisning till Bilaga 1). Det betyder att 0,04 procent av de som begått självmord har varit poliser. Siffran är låg om man jämför med det som framkommer om läkare i artikeln *Details on suicide among US physicians: data from the National Violent Death Reporting System* i publikationen *General Hospital Psychiatry* 35, 45–49, (2013) skriven av Katherine Gold, Ananda Sen och Thomas Schwenk. I artikeln har de använt sig av ett datasystem kallat NVDRS för att plocka ut 31 636 självmord, där personerna har varit 18 år eller äldre. Läkarnas andel bland de begångna självmorden är 203. Läkarnas andel i procent är 0,64.

6.2 Nyckelord

Följande nyckelord har framkommit ur diverseanmälningarna om polisers begångna självmord: ålder, tillvägagångssätt, depression och tidigare självmordsförsök. Till följande diskuterar jag sambanden mellan nyckelorden och polisers självmord.

Enligt min statistik har poliserna begått självmord i åldern 36–53. I artikeln skriven av Katherine Gold, Ananda Sen och Thomas Schwenk framkom det att det finns data på att de som är gifta, har hög inkomst, är anställda och har en högre utbildning har högre risk att begå självmord. (Katherine Gold, Ananda Sen och Thomas Schwenk, 2013). I Lamminahos examensarbete (1993) varierar åldern på de poliser som begått självmord mellan 30–53. De flesta självmorden begicks när poliserna var mellan 45 och 49 år (Lamminaho, 1993.)

I delkapitel 3.1 har jag skrivit om att pensionärer kan ha högre risk att begå självmord (Rufo, 2016, s. 138–139). Orsaken till detta är att polismän inte planerar livet efter poliskarriären. Avsaknaden av gemenskaps känslan och rutinerna gör att anpassningen till

ett civilt liv kan bli svår. Det här leder till depression, suicidtankar och irrationellt beteende (ibid.) Också i artikeln av Katherine Gold, Ananda Sen och Thomas Schwenk (2013) framkom det att läkares pensionering har föreslagits som en källa till en rollförlust och en potentiell risk för självmord.

Ur de nyckelord som jag plockat fram från materialet framkom det att 5 av 7 hade begått självmord med skjutvapen vilket är 71,4 procent. 3 av dessa 5 hade använt sig av tjänstevapnet. I artikeln skriven av Katherine Gold, Ananda Sen och Thomas Schwenk framkom det att det vanligaste tillvägagångssättet att begå självmord för en läkare var med skjutvapen. Den näst vanligaste var förgiftning, följt av trauma och sedan kvävning, vilket inkluderar hängning. (Katherine Gold, Ananda Sen och Thomas Schwenk, 2013). Som tidigare nämnts i kapitel 3 hör det till polisens maktmedelsutrustning ett personligt tjänstevapen. Den lätta tillgången till skjutvapen är en riskfaktor i och med att man inte behöver anstränga sig för att skaffa sig den utrustning som man behöver för att begå självmordet, kan vara en orsak till att skjutvapen används för det mesta när poliser begår självmord. I statistiken tagen ur Lamminahos examensarbete från år 1993 rapporteras det om att 21 av 25 poliser begick självmord med vapen, varav över hälften hade använt sig av tjänstevapen. Det står att polisens tillgång till skjutvapen gör det möjligt för en god resultatsprocent, det vill säga att självmordet sällan misslyckas vid användningen av vapen. (Lamminaho, 1993).

I två diverseanmälningar stod det skrivet att personen har lidit av depression tidigare. Som tidigare nämnt kan depression vara en orsak till självmord. Självmordsprocessen verkar få sin början från en eller flera så kallade ”triggers”. Dessa triggers framkallar stress för var och en, men för sådana som står inför ett slutgiltigt val kan de utlösande faktorerna skapa oöverkomliga problem. Exempel på triggers kan vara depression, tidigare självmordsförsök, ångest och rusmedelsmissbruk. Depression är den vanligast förekommande psykiska sjukdomen bakom självmord (Beskow, Beskow & Ehnvall, 2013, s. 74–75). Men eftersom jag inte läst något annat än diverseanmälan, ska det här inte tas som något slutgiltigt svar att depression har förekommit i dessa två självmordsfall. Endast på basen av diverseanmälan var det problematiskt att reda ut om personen led av depression just före händelsen eller om det har förekommit depression tidigare i personens liv.

Isolering och ensamhet är två andra viktiga bidragande faktorer för självmord. Isolering är ofta kopplad till depression och känslor av ensamhet och förtvivlan. Social sammanhållning är det band som binder ihop människor i samhället, individer emellan och familjer. Människor som delar intima, personliga och varaktiga relationer och värderingar får en känsla av att man har ett syfte i livet, en trygghet och en sammanhållning med andra. Jag har inte hittat några korrelationer till detta när jag har identifierat markörer till min undersökning. Det kan spekuleras i om en sådan här orsak kan undersökas i ett självmordsfall, då man inte med säkerhet kan veta om personen har upplevt ensamhet eller isolering fastän personen har varit i en relation. (WHO: Preventing suicide; A global imperative, 2014).

I en diverseanmälning stod det skrivet att personen tidigare hade pratat om eller försökt begå självmord, detta är en indikator på en framtida självmordsrisk (se kapitel 2), vilket också stämde. På basen av anmälningen var det dock svårt att avgöra om självmordsförsöket eller – hotet har gjorts tidigare i livet eller just före det egentliga självmordet. I de andra anmälningarna stod det ingenting om tidigare självmordsförsök. Det kan spekuleras i att polisen som skrev anmälan glömde fråga, eller att det helt enkelt inte har hänt tidigare.

Felanvändning av alkohol är en förhöjd risk till att begå självmord. Dessutom ökar alkohol känslan av depression och impulsivitet. (Hackett & Violanti, 2003, s. 21). Heiskanen (2007) skriver att alkohol, droger och många andra rusmedel och läkemedelsblandningar ses i stor bemärkelse som orsak till självmord eller självmordsförsök. I min undersökning har jag funnit näst intill inga uppgifter om rusmedel. Det kan bero på att det inte fanns några spår av alkoholanvändning utåt sett och på grund av den orsaken har de undersökande polismännen inte nämnt det i anmälan, eller så kan det bero på att alkoholhalten har framkommit först i samband med en obduktion. Någon som tänker på självmord begår ofta självmordet i ett berusningstillstånd. (Immonen, 2012). I Lamminahos undersökning från år 1993 framkom det att av de 25 poliser som hade begått självmord hade 16 alkohol i blodet, 5 hade inte alkohol i blodet och 4 fanns det inga uppgifter om. (Lamminaho, 1993).

7 SLUTDISKUSSION

Det här kapitlet består av en sammanfattning av examensarbetet i sin helhet. Vidare har också examensarbetets validitet och reliabilitet granskats. Examensarbetet har avslutas med en inblick i framtida forskning inom samma och liknande ämnen.

Syftet med undersökningen har varit att få reda på om det finns någon korrelation mellan polisyrket och självmord. Jag har formulerat forskningsfrågor som jag har undersökt, genom att identifiera markörer och genom diskussion hittat samband till självmord. En bakomliggande tanke med examensarbetet var att undersöka om det fanns något behov av att utforma en verksamhetsplan för arbetsplatstrivsel. I och med att resultatprocenten blev förhållandevis låg kunde man utifrån resultatet bedöma att någon ny verksamhetsplan i det här skedet inte är nödvändig.

Som metod har jag använt mig av en kombination av öppen och styrd innehållsbaserad analys som genomfördes i två faser. Jag har använt mig av en deduktiv ansats, vilket betyder att jag har gjort förutbestämda kategorier som jag har analyserat. Dessa förutbestämda kategorier blev till mina undersökningsfrågor. Till undersökningsfrågorna har jag överfört statistik som jag deduktivt har analyserat genom diskussion.

Materialiet har jag samlat in genom att använda mig av polisens register. Materialinsamlingsresultatet har presenterats i tabellform. Jag har också använt mig av olika polisiära och icke-polisiära vetenskapliga källor. På basis av källorna har jag skrivit två teorikapitel angående självmord och polisyrket. I resultatdiskussionen har jag hänvisat till den presenterade teorin.

I resultatet av undersökningen har jag eftersträvat att besvara mina forskningsfrågor. På basis av det material jag använt mig av i min undersökning har jag kommit fram till att det finns vissa samband mellan polisyrket och självmord. Enligt tidigare forskning verkar det finnas det en högre risk bland poliser som blivit pensionärer och polisyrket i sin helhet, i vilken poliskulturen också har en inverkan. Polisyrket bidrar till att den enskilde polismannen skapar sig en polisidentitet, som gör att det kan bli svårt att särskilja på arbete och privatliv. Socialiseringen in i polisrollen börjar redan i början av utbildningen på polisskolan och fortsätter under hela polismannens karriär. Majoriteten av polismännen planerar inte

för den dag de går i pension. Därför är det viktigt att redan i början av polisutbildningen ta upp polisidentiteten som en viktig roll i det nya yrket.

I resultatet framkom att det mest förekommande sättet för poliser att begå självmord var genom att använda sig av skjutvapen. I teorikapitlet framkom det att den lätta tillgången till vapen kan vara en bidragande orsak. Självmordsprocessen verkar få sin början från en eller flera så kallade ”triggers”, men det finns inte någon enkel förklaring till varför någon begår självmord, utan självmord består av en rad psykiska fenomen. En människa begår inte självmord för att hon har en psykisk störning, utan för att hon inte står ut med störningen och dess konsekvenser. Ur anmälningarna framgår att det i några fall stod nämnt om depression och tidigare självmordsförsök.

Enligt tidigare forskning verkar alkohol, droger, andra rusmedel och läkemedelsblandningar ses i stor bemärkelse som orsak till självmord eller självmordsförsök. Tidigare forskning tyder på att över hälften av poliserna som begått självmord hade alkohol i blodet. I min undersökning har jag funnit näst intill inga uppgifter om rusmedel. Det är dock viktigt att poängtera att Polisens rusmedelsprogram finns tillgängligt av en orsak. Genom att se efter och ta hand om varandra kan man förhindra och ingripa när man upptäcker att någon arbetskollega missbrukar rusmedel eller mår psykiskt dåligt. Arbetsplatsgemenskapen och – miljön spelar en viktig roll i arbetstagarnas välmående.

I två diverseanmälningar stod det skrivet att personen har lidit av depression tidigare. Som tidigare nämnt kan depression vara en orsak till självmord. Isolering är ofta kopplad till depression och känslor av ensamhet och förtvivlan. Ohälsosamma relationer kan också vara en riskfaktor till självmord. Partnervåld, till vilket också sexuellt våld hör, hör samman med ökad risk för självmordsförsök och självmord. Det kan spekuleras i om någon av dessa orsaker kan undersökas i ett självmordsfall då man inte kan i efterhand undersöka eller utreda hur den egentliga livssituationen har upplevts eller varit för den som har begått självmordet.

Trots att resultatet av undersökningen endast är riktgivande, hoppas jag att den ändå väcker tankar hos läsaren. På basen av de resultat undersökningen gett är det svårt att avgöra vilken undersökningsmetod som skulle ha varit den mest lämpliga för att erhålla ett så korrekt resultat som möjligt. Jag har bedömt att mitt metodval för att genomföra undersökningen

inte har varit det bästa. Jag har inte kunnat kontrollera eller veta om jag har samlat in all statistik som finns att tillgå. På grund av det här är det svårt för andra att efterlikna detta examensarbete, eftersom det insamlade materialet och därefter resultatet kommer att ge upphov till variation. För att få ett mera trovärdigt resultat krävs det att materialinsamlingen görs mera noggrant och att olika metoder kombineras. Det kan spekuleras i om det skulle ha varit bättre att skicka en förfrågan gällande material som skulle kunna användas för att få en mera tillförlitlig statistik till olika förundersökningsledare. Vidare kan man också spekulera i om materialet från polisens register är fullkomligt, eller om det på grund av tekniska orsaker förekommer oregistrerat material.

Det som jag har lagt märke till när jag har genomfört min undersökning har varit att anmälningarna i polisens informationssystem för polisärenden inte var likadant skrivna. I anmälningarna förekom en viss innehållsskillnad, men det fanns också sådant som man kunde skriva ner som "ej känt" för att försöka nå samma standard i anmälningarna. Anmälningarna kan tolkas att inte uppnå samma standard. Det finns en anvisning för dokumentation av dödsorsaksutredning som jag har presenterat i korthet i kapitel 4. Skillnaderna i anmälningarna kan bero på att anvisningen kom år 2010, och därför har arbets sättet inte hunnit stabiliseras. En annan orsak är att det av naturliga skäl uppkommer en skillnad i innehållet i anmälan, på grund av att ingen händelse är den andra lik. Polisarbetet är också något som måste göras med människokraft, därav kommer det alltid att förekomma mänskliga misstag.

Grundutbildningen på Polisyreshögskolan innehöll obligatoriska kurser ibland annat i psykologi och första hjälp. Kursernas innehåll innehöll inte särskild utbildning i psykologin gällande självmord eller bemötandet av någon med psykiska problem. I polisyret kommer man förr eller senare att konfronteras med någon som är självmordsbenägen eller lider av psykiska problem. En kurs inom ämnet självmord och psykiska riskfaktorer utvecklar den enskilda polismannens yrkeskompetens i att utöva polisarbete.

REFERENSER

Anna Hjort. (2013, juni). Självmord kan vara arbetsskada. *Polistidningen*.

[Hämtad 10.11.2016]

<http://polistidningen.se/2013/06/sjalvmord-kan-vara-arbetsskada/>

Anne Marie Berg, Erlend Hem, Bjørn Lau, Kjell Haseth, Øivind Ekeberg. 2005. *Stress in the Norwegian police service*. Occupational Medicine Oxford University Press, Occupational Medicine 55(2): 113–120.

[Hämtad: 3.5.2017]

<https://oup.silverchair->

[cdn.com/oup/backfile/Content_public/Journal/occmed/55/2/10.1093/occmed/kqi023/2/kqi023.pdf?Expires=1493932351&Signature=f-](https://oup.silverchair-cdn.com/oup/backfile/Content_public/Journal/occmed/55/2/10.1093/occmed/kqi023/2/kqi023.pdf?Expires=1493932351&Signature=f-MX45TwM1LA4mbKfTkkH4X6da0hxTr5VXyGOeYt7FV22PF2JaoOmyqNXQS-OwkMjSNWS9Ffxs8ghhRaBLPbrYluUVLOfX1ShRy0MfhWq20G0RCTxR4~SF4yiHKQrug53y-HkR6PqfQRP0C3G9xPH58K2qIV6Atue3B50AB1CekaUtAfAQ17Hyuk58pmrjvrAE8Mm1e35vmqrEgIA1uNDkLmksjvNcLbze3IV4IVRucqIMIIgcL2CsXo3ynAVFwyFdGHBH1hR5uhWpLejUIv6FGkfoQ86AQhJ1zXl5Fr-0BL4HtNmyIUcQLeQH6SedzeCv5m7lrs7mfEjqWCtEwiqQ__&Key-Pair-Id=APKAIUCZBIA4LVPVAVW3Q)

[MX45TwM1LA4mbKfTkkH4X6da0hxTr5VXyGOeYt7FV22PF2JaoOmyqNXQS-](https://oup.silverchair-cdn.com/oup/backfile/Content_public/Journal/occmed/55/2/10.1093/occmed/kqi023/2/kqi023.pdf?Expires=1493932351&Signature=f-MX45TwM1LA4mbKfTkkH4X6da0hxTr5VXyGOeYt7FV22PF2JaoOmyqNXQS-OwkMjSNWS9Ffxs8ghhRaBLPbrYluUVLOfX1ShRy0MfhWq20G0RCTxR4~SF4yiHKQrug53y-HkR6PqfQRP0C3G9xPH58K2qIV6Atue3B50AB1CekaUtAfAQ17Hyuk58pmrjvrAE8Mm1e35vmqrEgIA1uNDkLmksjvNcLbze3IV4IVRucqIMIIgcL2CsXo3ynAVFwyFdGHBH1hR5uhWpLejUIv6FGkfoQ86AQhJ1zXl5Fr-0BL4HtNmyIUcQLeQH6SedzeCv5m7lrs7mfEjqWCtEwiqQ__&Key-Pair-Id=APKAIUCZBIA4LVPVAVW3Q)

[OwkMjSNWS9Ffxs8ghhRaBLPbrYluUVLOfX1ShRy0MfhWq20G0RCTxR4~SF4yiHKQrug53y-](https://oup.silverchair-cdn.com/oup/backfile/Content_public/Journal/occmed/55/2/10.1093/occmed/kqi023/2/kqi023.pdf?Expires=1493932351&Signature=f-MX45TwM1LA4mbKfTkkH4X6da0hxTr5VXyGOeYt7FV22PF2JaoOmyqNXQS-OwkMjSNWS9Ffxs8ghhRaBLPbrYluUVLOfX1ShRy0MfhWq20G0RCTxR4~SF4yiHKQrug53y-HkR6PqfQRP0C3G9xPH58K2qIV6Atue3B50AB1CekaUtAfAQ17Hyuk58pmrjvrAE8Mm1e35vmqrEgIA1uNDkLmksjvNcLbze3IV4IVRucqIMIIgcL2CsXo3ynAVFwyFdGHBH1hR5uhWpLejUIv6FGkfoQ86AQhJ1zXl5Fr-0BL4HtNmyIUcQLeQH6SedzeCv5m7lrs7mfEjqWCtEwiqQ__&Key-Pair-Id=APKAIUCZBIA4LVPVAVW3Q)

[HkR6PqfQRP0C3G9xPH58K2qIV6Atue3B50AB1CekaUtAfAQ17Hyuk58pmrjvrAE8Mm1e35vmqrEgIA1uNDkLmksjvNcLbze3IV4IVRucqIMIIgcL2CsXo3ynAVFwyFdGHBH1hR5uhWpLejUIv6FGkfoQ86AQhJ1zXl5Fr-](https://oup.silverchair-cdn.com/oup/backfile/Content_public/Journal/occmed/55/2/10.1093/occmed/kqi023/2/kqi023.pdf?Expires=1493932351&Signature=f-MX45TwM1LA4mbKfTkkH4X6da0hxTr5VXyGOeYt7FV22PF2JaoOmyqNXQS-OwkMjSNWS9Ffxs8ghhRaBLPbrYluUVLOfX1ShRy0MfhWq20G0RCTxR4~SF4yiHKQrug53y-HkR6PqfQRP0C3G9xPH58K2qIV6Atue3B50AB1CekaUtAfAQ17Hyuk58pmrjvrAE8Mm1e35vmqrEgIA1uNDkLmksjvNcLbze3IV4IVRucqIMIIgcL2CsXo3ynAVFwyFdGHBH1hR5uhWpLejUIv6FGkfoQ86AQhJ1zXl5Fr-0BL4HtNmyIUcQLeQH6SedzeCv5m7lrs7mfEjqWCtEwiqQ__&Key-Pair-Id=APKAIUCZBIA4LVPVAVW3Q)

[0BL4HtNmyIUcQLeQH6SedzeCv5m7lrs7mfEjqWCtEwiqQ__&Key-Pair-](https://oup.silverchair-cdn.com/oup/backfile/Content_public/Journal/occmed/55/2/10.1093/occmed/kqi023/2/kqi023.pdf?Expires=1493932351&Signature=f-MX45TwM1LA4mbKfTkkH4X6da0hxTr5VXyGOeYt7FV22PF2JaoOmyqNXQS-OwkMjSNWS9Ffxs8ghhRaBLPbrYluUVLOfX1ShRy0MfhWq20G0RCTxR4~SF4yiHKQrug53y-HkR6PqfQRP0C3G9xPH58K2qIV6Atue3B50AB1CekaUtAfAQ17Hyuk58pmrjvrAE8Mm1e35vmqrEgIA1uNDkLmksjvNcLbze3IV4IVRucqIMIIgcL2CsXo3ynAVFwyFdGHBH1hR5uhWpLejUIv6FGkfoQ86AQhJ1zXl5Fr-0BL4HtNmyIUcQLeQH6SedzeCv5m7lrs7mfEjqWCtEwiqQ__&Key-Pair-Id=APKAIUCZBIA4LVPVAVW3Q)

[Id=APKAIUCZBIA4LVPVAVW3Q](https://oup.silverchair-cdn.com/oup/backfile/Content_public/Journal/occmed/55/2/10.1093/occmed/kqi023/2/kqi023.pdf?Expires=1493932351&Signature=f-MX45TwM1LA4mbKfTkkH4X6da0hxTr5VXyGOeYt7FV22PF2JaoOmyqNXQS-OwkMjSNWS9Ffxs8ghhRaBLPbrYluUVLOfX1ShRy0MfhWq20G0RCTxR4~SF4yiHKQrug53y-HkR6PqfQRP0C3G9xPH58K2qIV6Atue3B50AB1CekaUtAfAQ17Hyuk58pmrjvrAE8Mm1e35vmqrEgIA1uNDkLmksjvNcLbze3IV4IVRucqIMIIgcL2CsXo3ynAVFwyFdGHBH1hR5uhWpLejUIv6FGkfoQ86AQhJ1zXl5Fr-0BL4HtNmyIUcQLeQH6SedzeCv5m7lrs7mfEjqWCtEwiqQ__&Key-Pair-Id=APKAIUCZBIA4LVPVAVW3Q)

Dell P. Hackett, John M. Violanti. 2003. *Police suicide. Tactics for Prevention*. Illinois, Publisher LTD.

Earl A Grollman. 2000. *Självmord: förhindra, ingripa, hjälpa efterlevande*. Lysekil: Slus-sens.

Forskningsetiska delegationen.(2014). *God vetenskaplig praxis*.

[Hämtad 24.4.2017]

<http://www.tenk.fi/sv/god-vetenskaplig-praxis-anvisningar/god-vetenskaplig-praxis>

Forskningsetiska delegationen.(2014).. *Etikprovning inom humanvetenskaperna*.

[Hämtad 24.4.2017]

<http://www.tenk.fi/sv/etikpr%C3%B6vning-inom-humanvetenskaperna>

Forskningsetiska delegationen.(2014). *Etiska principer*.

[Hämtad 24.4.2017]

<http://www.tenk.fi/sv/etikpr%C3%B6vning-inom-humanvetenskaperna/etiska-principer>

Helsingfors universitet.(2017). *Forskningsetik*.

[Hämtad 24.4.2017]

<https://www.helsinki.fi/sv/forskning/forskningsetik>

Idar Magne Holme & Bernt Krohn Solvang. 1997. *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. 2 uppl. Studentlitteratur. Lund.

Jan Beskow, Astrid Palm Beskow, Anna Ehnvall. 2013. *Suicidalitet som problemlösning, olyckshändelse och trauma*. Studentlitteratur. Lund.

John M. Violanti. 2014. *Dying for the job. Police work exposure and health*. Illinois, Publisher LTD.

José Bertolote, Danuta Wasserman. 2009. Development of definitions of suicidal behaviors: from suicidal thoughts to completed suicides. Kap. 13 i Wasserman D., Wasserman C. (red.). *Oxford Textbook of Suicidology and Suicide Prevention. A global perspective*. Oxford: Oxford University Press.

Jouko Lönnqvist. 2009. Major psychiatric disorders in suicide and suicide attempters. Kap. 38 i Wasserman D., Wasserman C. (red.). *Oxford Textbook of Suicidology and Suicide Prevention. A global perspective*. Oxford: Oxford University Press.

Jouko Lönnqvist, Hillevi Aro, Mauri Marttunen. 1993. *Itsemurhat Suomessa 1987 -projekt : toteutus, aineisto ja tutkimustuloksia*. Helsinki : Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus

Katherine J. Gold, Ananda Sen, Thomas L. Schwenk. 2013. Details on suicide among US physicians: data from the National Violent Death Reporting System. *General Hospital Psychiatry* 35, 45–49.

[Hämtad 10.11.2016]

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3549025/>

Minna Immonen. 2012. Itsemurhien ehkäisy ja tapahtuneiden itsemurhien käsittely poliisissa. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisipäällystön tutkinto, B-opinnot. - PPT10. AMK-opinnäytetyö. Tammerfors: Polisyrkeshögskolan.

Outi Hakola, Sari Kivistö, Virpi Mäkinen. 2014. *Kuoleman kulttuurit Suomessa*. Helsingfors: Gaudeamus.

Rigmor Stain. 2013. *Läkarens höga självmordsfrekvens*. Karolinska institutet.

[Hämtad 10.11.2016]

http://ki.se/sites/default/files/nr_6_lakares_hoga_sjalvmordsfrekvens.pdf

Ronald A. Rufo. 2016. *Police suicide : is police culture killing our officers?* . Boca Raton: CRC Press.

Ronald J. Burke. 2017. *Stress in policing : sources, consequences and interventions*. 1 uppl. New York: Routledge.

Runa Patel, Bo Davidson. 2015. *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 4 uppl. Studentlitteratur. Lund.

Finlands officiella statistik (FOS): Dödsorsaker [e-publikation].

ISSN=1799-506X. 2015. Helsinki: Statistikcentralen

[Hämtad: 26.4.2017].

http://www.stat.fi/til/ksyyt/2015/ksyyt_2015_2016-12-30_tie_001_sv.html

Tarja Heiskanen, Kristiina Salonen, Pirkko Sassi. 2007. *Mielenterveyden käsikirja*. 2 uppl. Helsingfors: SMS- Tuotanto.

Tarmo Lamminaho. 1993. Poliisin itsemurha. Lamminaho: Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisi-päällystön tutkinto. - 27/1993. - Käyttörajoitettu. - Ei julkinen. Poliisiopisto.

Teemu Kruskopf. 2003. Helsinkiläisten tekemät itsemurhat 1995 ja 2000. Esbo: Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisipäällystön tutkinto. - PPT5. AMK-opinnäytetyö: Poliisiammattikorkeakoulu

Figurer:

Figur 1: Statistikcentralen, 2017. Finlands officiella statistik (FOS): Dödsorsaker [e-publikation].

ISSN=1799-506X. Helsinki: Statistikcentralen [hänvisat: 3.5.2017].

Åtkomstsätt: http://www.stat.fi/til/ksyyt/tau_sv.html

BILAGOR OCH FIGURER

Bilaga 1

Själv mord efter Ålder, År och Kön

2000	2001		2002	2003	
Kön totalt	Kön totalt		Kön totalt	Kön totalt	
Åldersklasserna totalt	1165	1204	1095	1075	
- 14	2	5	3	7	
15 - 19	46	37	31	45	
20 - 24	85	78	89	77	
25 - 29	78	86	71	71	
30 - 34	119	93	83	65	
35 - 39	112	124	105	114	
40 - 44	135	153	116	110	
45 - 49	145	143	127	133	
50 - 54	132	139	116	131	
55 - 59	93	94	99	89	
60 - 64	60	90	74	62	
65 - 69	55	43	56	47	
70 - 74	42	52	50	50	
75 - 79	28	29	35	36	
80 - 84	24	30	17	24	
85 -	9	8	23	14	

2004	2005		2006	2007	2008
Kön totalt	Kön totalt		Kön totalt	Kön totalt	Kön totalt
Åldersklasserna totalt	1064	994	1062	995	1033
- 14	5	2	4	3	4
15 - 19	41	29	47	39	37
20 - 24	100	72	80	81	70
25 - 29	79	64	69	64	68
30 - 34	70	67	77	61	80
35 - 39	90	80	71	73	88
40 - 44	95	89	98	94	92
45 - 49	125	111	110	106	119
50 - 54	116	128	135	113	123
55 - 59	95	113	111	119	106
60 - 64	69	63	71	67	84
65 - 69	61	47	69	58	56
70 - 74	49	45	52	42	47
75 - 79	36	42	38	37	24
80 - 84	17	25	18	24	19
85 -	16	17	12	14	16

2009	2010	2011	2012	2013
Kön totalt	Kön totalt	Kön totalt	Kön totalt	Kön totalt
Åldersklasserna totalt	1034	954	873	887
- 14	1	1	0	2
15 - 19	36	39	44	32
20 - 24	81	96	73	67
25 - 29	81	78	66	84
30 - 34	80	78	54	78
35 - 39	67	59	58	54
40 - 44	95	69	65	64
45 - 49	120	102	86	64
50 - 54	111	88	91	84
55 - 59	115	102	100	96
60 - 64	76	81	76	83
65 - 69	50	50	56	56
70 - 74	44	36	50	50
75 - 79	32	32	21	28
80 - 84	28	25	21	22
85 -	17	18	14	23
2014	2015			
Kön totalt	Kön totalt			
Åldersklasserna totalt	789	731		
- 14	2	5		
15 - 19	28	17		
20 - 24	57	54		
25 - 29	74	65		
30 - 34	73	57		
35 - 39	51	49		
40 - 44	58	50		
45 - 49	75	74		
50 - 54	83	72		
55 - 59	58	78		
60 - 64	67	54		
65 - 69	48	46		
70 - 74	43	36		
75 - 79	32	32		
80 - 84	20	23		
85 -	20	19		

(Statistikcentralen, 2017. Finlands officiella statistik (FOS): Dödsorsaker [e-publikation]. ISSN=1799-506X. Helsinki: Statistikcentralen [hänvisat: 22.6.2017].

Åtkomstsätt:

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/sv/StatFin/StatFin__ter_ksyyt/090_ksyyt_tau_109.px/table/tableViewLayout1/?rxid=6965ba86-e87b-449c-b6a0-1e8ffc07f2d9)

Själv mord efter Ålder, År och Kön

	2015	
	Män	Kvinnor
- 14	5	0
15 - 19	15	2
20 - 24	44	10
25 - 29	49	16
30 - 34	43	14
35 - 39	41	8
40 - 44	36	14
45 - 49	58	16
50 - 54	55	17
55 - 59	57	21
60 - 64	43	11
65 - 69	31	15
70 - 74	28	8
75 - 79	24	8
80 - 84	17	6
85 -	12	7
Totalt	558	173

Figur 1: Antalet självmord som begicks i hela Finland år 2015 av både män och kvinnor. Källa: Statistikcentralen, 2017.